

Gemeente Oldambt

Integraal veiligheidsbeleidsplan 2021-2023

Groningen, april 2021

www.pro-facto.nl

Ossenmarkt 5
9712 NZ Groningen

profacto@pro-facto.nl
050 313 98 53

rijksuniversiteit
groningen

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Randvoorwaarden integrale veiligheid	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Bevorderen zelfredzaamheid, burgerparticipatie en preventie	8
2.3	Verbeteren van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving	9
2.4	Versterken van integrale samenwerking en communicatie	10
2.5	Meetbare doelen	10
3	Prioriteiten	11
3.1	Inleiding	11
3.2	Verbeteren van samenhang zorg en veiligheid	11
3.3	Verminderen overlastgevend en problematisch gedrag jongeren	13
3.4	Bestrijden ondermijning en georganiseerde criminaliteit	14
3.5	Verbeteren verkeersveiligheid	15
3.6	Overige ontwikkelingen	16

1 Inleiding

Veiligheid is voor ieder mens een basisbehoefte. De gemeente Oldambt wil een aantrekkelijke gemeente zijn waar inwoners, ondernemers en bezoekers zich welkom, thuis én veilig voelen. Het organiseren van veiligheid is complex en doet de gemeente niet alleen. De gemeente is als regievoerder verantwoordelijk voor de afstemming tussen verschillende partijen (intern en extern) die betrokken zijn bij het veiligheidsbeleid en voert de regie over maatregelen die worden ingezet om veiligheid in de gemeente te waarborgen.

Het veiligheidsdomein is de afgelopen jaren veelomvattender en complexer geworden. Een belangrijke ontwikkeling is het toenemen van de bevoegdheden van de burgemeester op het gebied van openbare orde en veiligheid. Daarnaast is als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein en de daarmee toegenomen verantwoordelijkheden voor gemeenten, de verbinding tussen zorg en veiligheid steeds belangrijker geworden.

Dat betekent dat het thema Veiligheid zich niet meer beperkt tot de traditionele domein van openbare orde en veiligheid, maar dat veiligheidsvraagstukken raakvlakken hebben met verschillende domeinen en afdelingen zoals jeugdbeleid, maatschappelijk werk, sport en cultuur. Veiligheid is dus een gedeelde verantwoordelijkheid, maar dat is geen vanzelfsprekendheid. Een belangrijke opgave is om die verantwoordelijkheid ook te in de organisatie en in de samenwerkingsverbanden met de veiligheidspartners. Daarin wil de gemeente gaan investeren.

De gemeente draagt zorg voor veiligheid en is voor deze taak verantwoordelijk in samenwerking met haar partners zoals de politie en maatschappelijke (zorg)partners. De regierol die de gemeente hierin neemt wordt door het Kernbeleid Veiligheid van de VNG als volgt omschreven:

‘het zodanig sturen, interveniëren en in stand houden van allerlei randvoorwaarden dat de diverse betrokkenen partijen op het terrein van veiligheid op een effectieve manier blijven samenwerken en met elkaar een aanvaardbaar niveau van veiligheid en leefbaarheid weten te consolideren’

Het waarborgen van die veiligheid kost inzet en middelen. Dat betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden. Waarin gaan we de komende jaren investeren? Die vraag wordt beantwoord in dit Integraal Veiligheidsbeleidsplan (hierna: IVB). Gemeenten zijn verplicht elke vier jaar

doelen vast te stellen die zij op het terrein van veiligheid nastreven door de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening door de politie.¹ Deze doelen worden door de raad vastgesteld.

Het uitgangspunt van een integrale aanpak van veiligheid is dat handhaving altijd het sluitstuk is. Dat betekent dat eerst andere oplossingen gezocht moeten worden. Vaak hebben inwoners (soms ongemerkt) zelf al de sleutel tot succes in handen. Indien er geen andere oplossingen voorhanden zijn, kan de gemeente te hulp schieten en faciliteren en zal dat ook doen. Dit vormt een belangrijk uitgangspunt van het IVB.

Landelijke en regionale prioriteiten

Dit IVB vloeit voort uit de Landelijke Veiligheidsagenda en het Regionale Veiligheidsbeleidplan. Deze drie plannen zijn complementair aan elkaar. In de Landelijke Veiligheidsagenda 2019 – 2022 zijn de landelijke beleidsdoelstellingen voor de taakuitvoering van de politie vastgelegd. Thema's die hierin zijn benoemd zijn ondermijning, cybercrime, terrorisme en extremisme, high impact crimes, kindermishandeling en huiselijk geweld en personen met verward gedrag. Het Regionaal Veiligheidsbeleidplan Noord-Nederland 2020 – 2023 onderscheidt als thema's: ondermijning, effectieve verbinding van veiligheid en zorg, cyberveiligheid en maatschappelijke verdeeldheid en onrust bij overheidsbeslissingen. De lokale thema's worden in dit IVB geprioriteerd.

Het IVB in relatie tot de uitvoeringsplannen

Dit IVB is een richtinggevend document dat de basis vormt voor de jaarlijkse uitvoeringsplannen waarin de operationele inzet van gemeente, politie en overige ketenpartners op lokaal niveau wordt beschreven. In de uitvoeringsplannen worden concrete en meetbare doelstellingen en acties geformuleerd. Hierin worden ook de samenwerkingsrelaties met ketenpartners nader uitgewerkt.

Wat is veiligheid?

Dit IVB gaat over veiligheid en de wijze waarop de gemeente dit waarborgt. Subjectieve veiligheid zegt iets over de manier waarop mensen overlast en criminaliteit waarnemen, beleven en ervaren.² Objectieve veiligheid geeft het feitelijk niveau van criminaliteit en overlast aan die wordt uitgedrukt in cijfers en registraties van criminaliteit en overlast.³

Visie op veiligheid

Een veilige leefomgeving is een kernwaarde voor onze inwoners. Het gaat daarbij om veiligheidsbeleving, leefbaarheid en fysieke veiligheid. Het bereiken en in standhouden van een veilige leefomgeving kan niet zonder burgers, instellingen, bedrijven en lokale en bovenlokale partners in veiligheid. Het uitgangspunt is dat gezamenlijke inzet meerwaarde heeft boven individuele inzet en dat de gemeente regievoerder is op deze gezamenlijke inzet.

Binnen deze visie streeft de gemeente Oldambt naar:

- Een veilige en prettige woon- en leefomgeving voor onze inwoners
- Zelfredzaamheid van inwoners

¹ Artikel 38b. van de Politiewet.

² R. van Steden, Veelvormig en versnipperd: gemeentelijke toezichthouders en handhavers in het publieke domein, 2012.

³ T. Urlings en J. Blank, Samen sterk voor sociale veiligheid, 2013.

- Accuraat en oplossingsgericht handelen bij incidenten en vraagstukken in de openbare ruimte
- Naast repressie en preventie ook aandacht voor communicatie over veiligheid (i.p.v. onveiligheid)
- Korte lijnen met de veiligheidspartners, zowel bestuurlijk als operationeel.
- Een integrale samenwerking met onze veiligheidspartners, lokaal en in de regio

De veiligheidsthema's die in dit IVB zijn geprioriteerd laten overlet de uitvoering van de overige wettelijke (veiligheids) taken waarvoor gemeenten, politie en overige ketenpartners verantwoordelijkheid dragen.

Financiële middelen

Voor het realiseren van de doelstellingen binnen de beleidsprioriteiten kunnen, gezien de huidige financiële situatie van de gemeente Oldambt, geen extra financiële middelen worden vrijgemaakt. Er zijn in de huidige begroting geen mogelijkheden gevonden om meer financiële middelen in te zetten dan voorgaande jaren.

Gezien de ambities zou er idealiter wat extra geld nodig zijn. Een minimale variant zou zijn om (1) eerder gedane bezuinigingen terug te draaien (buurtbemiddeling) en (2) meer in te kunnen zetten op jeugd en veiligheid. Om te voorkomen dat jongeren afglijden naar overlastgevende of zelfs criminele activiteiten, is extra capaciteit gewenst om preventief op jongeren in te zetten. Deze variant zou globaal een extra jaarlijks minimaal budget van € 40.000 zijn:

Buurtbemiddeling: € 30.000

Preventie inzet jeugd (o.a. spreekuren op scholen, uitvoering door Halt): € 10.000

Extra inzet preventie (jongerenwerk): PM

Zoals aangegeven is de financiële situatie van de gemeente helaas niet zonder meer toereikend voor bovenstaand variant. Gezien de ambities in deze beleidsperiode gaat dit dus mogelijk tot financiële knelpunten leiden. Desalniettemin wordt binnen de financiële mogelijkheden die er zijn gestreefd naar het realiseren van de beleidsdoelstellingen binnen de thema's die in dit IVB zijn geprioriteerd. In de jaarlijks op te stellen uitvoeringsplannen is aandacht voor te maken keuzes qua prioriteiten en het efficiënt inzetten van tijd en capaciteit, maar ook voor financiële vraagstukken. In deze plannen wordt ook duidelijk welke concrete extra inzet van bijvoorbeeld het jongerenwerk noodzakelijk zal zijn. Gedacht kan worden aan extra inzet rondom de voorkoming en aanpak van jeugdgroepen. We maken met zowel Halt als Stichting Welzijn Oldambt jaarlijks afspraken over welke werkzaamheden zij uitvoeren; ook bij het maken van deze afspraken zal aandacht zijn voor de wens meer in te zetten op jeugdpreventie en de vraag of daarvoor extra capaciteit en/of financiële middelen benodigd zijn. Mochten extra financiële middelen noodzakelijk blijken voor het realiseren van een doelstelling wordt een voorstel hiertoe voorgelegd aan de gemeenteraad.

Aanpak

Dit IVB geldt voor de periode 2021-2023. Voor het opstellen van dit beleidsplan is input gekregen vanuit circa dertig gesprekken die gevoerd zijn met interne en externe stakeholders. Daarnaast is een enquête uitgezet onder inwoners van de gemeente en hebben een (digitale) inwonersbijeenkomst en een jongerenbijeenkomst plaatsgevonden waarin gesproken is over de veiligheidsbeleving van de inwoners en de aanpak van overlast en criminaliteit. Deze inbreng is meegewogen bij het stellen van de veiligheidsprioriteiten voor de komende jaren.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van dit document wordt een aantal randvoorwaarden geschetst waarbinnen de gemeente Oldambt aan veiligheid wil gaan werken de komende jaren. In hoofdstuk 3 worden de inhoudelijke prioriteiten beschreven waarop de komende beleidsperiode de nadruk gelegd zal worden.

2 Randvoorwaarden integrale veiligheid

2.1 Inleiding

Onze gemeenteraad stelt ten minste eenmaal in de vier jaar de veiligheidsdoelen vast die de gemeente nastreeft bij de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening door de politie. In dit beleidsplan worden deze veiligheidsdoelen en prioriteiten uitgewerkt. Bij het uitwerken van deze thema's wordt daaraan voorafgaand een drietal overkoepelende randvoorwaarden gesteld. Dat zijn:

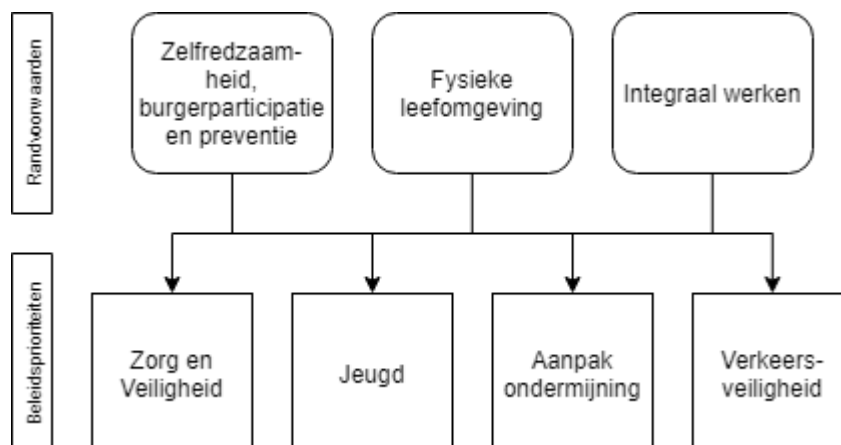
- Versterking zelfredzaamheid, burgerparticipatie en preventie
- Verbeteren kwaliteit fysieke leefomgeving
- Bevorderen van integraal werken

Dit zijn de randvoorwaarden om te werken aan de inhoudelijke beleidsprioriteiten. Voor de komende beleidsperiode zijn dat:

- Versterking samenhang zorg en veiligheid
- Inzetten op kwetsbare jongeren
- Verbeteren van de verkeersveiligheid
- Verbeteren aanpak ondermijning

Als eerste worden in dit hoofdstuk de overkoepelende randvoorwaarden en uitgangspunten toegelicht.

FIGUUR 2.2 RANDVOORWAARDEN EN BELEIDSPRIORITEITEN

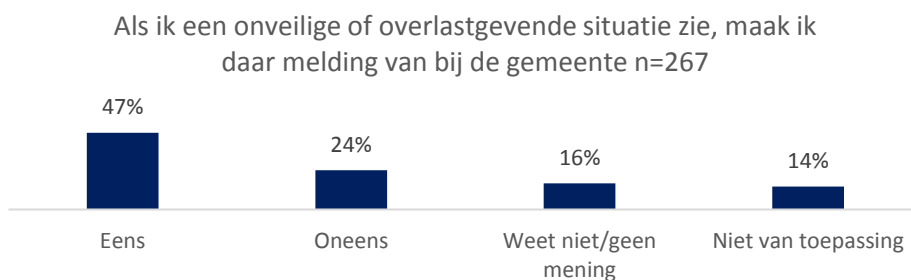

2.2 Bevorderen zelfredzaamheid, burgerparticipatie en preventie

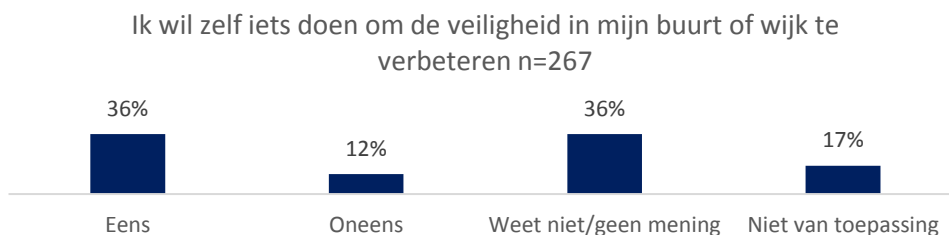
De gemeente Oldambt wil investeren in zelfredzaamheid, burgerparticipatie en preventie. Zelfredzaamheid wordt ook wel gedefinieerd als het vermogen en de bereidheid van mensen om problemen/conflicten in relatie met anderen op te lossen. Een moderne samenleving kan niet bestuurd en geordend worden zonder actieve betrokkenheid van burgers. Dat geldt zeker als het gaat om het waarborgen van veiligheid. Een weerbare samenleving moet met onveiligheid en criminaliteit om kunnen gaan, ook zonder dat de overheid of de politie er steeds aan te pas komen. Sociale zelfredzaamheid en sociale controle zijn daarom van groot belang. Burgers vangen (doorgaans) weliswaar geen criminelen, maar kunnen wel meehelpen voorkomen dat mensen zich tot crimineel ontwikkelen. Ook in de opsporing is hulp van de samenleving vaak erg belangrijk. Als burgers zelf actie ondernemen bij overlast, verloedering en (veelvoorkomende) criminaliteit in de buurt, kan dat de veiligheid en het gevoel van veiligheid verbeteren. De gemeente doet dan ook een beroep op de zelfredzaamheid van de burger en wil daarin investeren. Daarnaast draagt burgerparticipatie bij aan het gevoel van veiligheid.

Uit onderzoek blijkt dat inwoners zich door burgerparticipatie veiliger voelen. Daarnaast leidt burgerparticipatie ertoe dat inwoners controle over hun omgeving ervaren, meer vertrouwen hebben in andere bewoners of in de politie en ervaren een nuttige bijdrage te leveren aan de samenleving. Bovendien kan het gedrag dat hieruit voortkomt een positieve invloed hebben op de objectieve veiligheid. Het kan namelijk leiden tot een hogere meldingsbereidheid van inwoners, het eerder durven aanspreken van anderen op hun gedrag, het tonen van meer inzet in en voor de buurt en het vertonen van meer zelfredzaam gedrag. Uit een enquête onder inwoners van de gemeente Oldambt blijkt dat op dit terrein nog winst te behalen is.

FIGUUR 2.2 MELDINGSBEREIDHEID

FIGUUR 2.3 BEREIDHEID BURGERPARTICIPATIE

Zelfredzaamheid, burgerparticipatie en preventie hebben dus vele voordelen. Er is echter ook een keerzijde. Burgerparticipatie kan doorschieten wanneer burgers opsporing en vervolging

zélft ter hand nemen. Denk aan ‘pedojagers’, of een burgerwacht zoals *Soldiers of Odin* die het heft in eigen hand nemen met alle onwenselijke gevolgen van dien.

In de jaarlijkse uitvoeringsplannen wordt nader uitgewerkt hoe hieraan invulling zal worden gegeven.

2.3 Verbeteren van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving

De gemeente is verantwoordelijk voor veiligheid. Die kan worden uitgedrukt in objectieve veiligheid en subjectieve veiligheid. De objectieve veiligheid gaat over meetbare veiligheid; het feitelijk aantal registraties van criminaliteit, overlast en incidenten etc. De subjectieve veiligheid gaat over veiligheidsbeleving van inwoners. Hoe ervaren inwoners de veiligheid in hun eigen buurt of wijk en welke factoren zijn daarop van invloed?

De kwaliteit van de fysieke leefomgeving is van invloed op de ervaren veiligheid. Die kwaliteit wordt mede bepaald door onvoldoende beheer en onderhoud wat tot verloedering kan leiden. Verloedering kan mensen bovendien het gevoel geven dat de verantwoordelijke organisaties (gemeente, woningbouwcorporatie, openbaar vervoerbedrijf, school, etc.) onverschillig staan tegenover de omgeving. En dat kan weer een gevoel van onveiligheid stimuleren. De bereidheid vanuit de buurt of wijk om zelf een bijdrage te leveren aan het beheer en onderhoud van de wijk wordt eveneens niet bevorderd.

Inwoners van de gemeente Oldambt zijn bevestigd in een enquête en tijdens een fysieke en online bijeenkomst welke preventieve acties of maatregelen zouden bijdragen aan een verhoogd veiligheidsgevoel in de gemeente. Daaruit blijkt dat zo’n 80% van de antwoorden betrekking had op de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Concreet werden zaken genoemd als goede straatverlichting, tegengaan van zwerfafval, groenvoorziening die op orde is, vervallen panden en het tegengaan van verloedering in algemene zin. Ook tijdens een jongerenraadpleging werden deze concrete punten benoemd die van invloed zijn op de veiligheidsbeleving van jongeren.

FIGUUR 2.4 PRIORITERING DOOR INWONERS VAN AANPAK OVERLAST

Daarom wil de gemeente Oldambt de komende jaren inzetten op verbetering van de fysieke leefomgeving met meer aandacht voor onderhoud van buurten en wijken. Ook hiervoor geldt dat betrokkenheid van inwoners noodzakelijk is om een bepaalde mate van fysieke kwaliteit te bereiken en te behouden.

2.4 Versterken van integrale samenwerking en communicatie

Oldambt kiest niet alleen voor een integrale aanpak van zorg en veiligheid maar ook voor een integrale samenwerking met haar ketenpartners. De huidige samenwerkingsafspraken functioneren nog niet naar volle tevredenheid; er is verbetering mogelijk bij het bepalen van gezamenlijke doelen en uitgangspunten. Ook de interne samenwerking in de gemeentelijke organisatie verloopt nog niet optimaal. Met name de verbinding tussen veiligheid en zorg dient verbeterd te gaan worden. Met behulp van een extern advies wordt gewerkt aan deze verbeteringen. Datagericht werken kan een bijdrage leveren aan het bepalen en meetbaar duiden hiervan en daarom krijgt dat thema de komende jaren extra aandacht. De effectiviteit van veiligheidsbeleid wordt mede bepaald door de wijze waarop gecommuniceerd wordt over veiligheid. Dat betekent dat de gemeente Oldambt investeert in communicatie over het veiligheidsbeleid, en in het geval van incidenten en ordeverstoringen. Met het oog op het vergroten van draagvlak communiceert de gemeente over de maatregelen die ze treft en waarom ze die treft. Daarnaast is het ook van belang om te communiceren naar inwoners wanneer maatregelen niet getroffen worden en wat daarvan de reden is. We willen integrale samenwerking zichtbaarder maken voor de inwoners; we kiezen voor het verhogen van veiligheidsbewustwording in samenwerking met meerdere ketenpartners en werken daarbij integraal samen. Als voorbeeld worden de zgn. ‘horders’ genoemd; door het verzamelen van spullen is sprake van een enorme vuurbelasting (brandweer), de woning verkeert in slecht onderhouden staat (woningbouwvereniging), er is sprake van gezondheidsrisico’s (GGD) en van overlast (gemeente en politie) maar bovenal is er sprake van zorgproblematiek (psychische problemen, financiële problemen etc.).

2.5 Meetbare doelen

Om het effect van beleidsdoelstellingen te kunnen bepalen is het van belang dat ze meetbaar zijn. De doelstelling moet daarvoor worden geoperationaliseerd zodat duidelijk wordt wat de gemeente wil bereiken en op welke manier en wanneer de effecten van het beleid voldoende zijn om het beleid succesvol te kunnen noemen. Deze prestaties zijn in een cijfer of ander meetbaar gegeven uit te drukken, bijvoorbeeld in aantallen, kosten of percentages. In dit IVB zijn de algemene beleidsdoelstellingen geformuleerd die de koers aangeven waarop de gemeente de komende drie jaar wil gaan varen als het gaat om veiligheid. In de uitvoeringsplannen worden de doelstellingen binnen de veiligheidsprioriteiten vervolgens geconcretiseerd en meetbaar gemaakt. Vanaf medio april 2021 heeft de gemeente Oldambt een trainee aangesteld die zich bezighoudt met data in de organisatie en de wijze waarop die data gebruikt kunnen worden voor de meetbaarheid van doelstellingen die worden vastgelegd in de uitvoeringsplannen.

3 Prioriteiten

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de prioriteiten beschreven waaraan de komende beleidsperiode nadrukkelijk aandacht wordt besteed. Deze prioriteiten zijn vastgesteld na consultatie van verschillende afdelingen binnen de organisatie en gesprekken met externe ketenpartners. Met het oog op huidige en toekomstige ontwikkelen is ervoor gekozen de volgende (in willekeurige volgorde geplaatste) prioriteiten centraal te stellen: zorg en veiligheid, jeugdzaken, verkeersveiligheid en ondermijning en georganiseerde criminaliteit.

3.2 Verbeteren van samenhang zorg en veiligheid

Net als in de rest van Nederland is er in de gemeente Oldambt sprake van een groep inwoners met een opeenstapeling van persoonlijke problemen. Oorzaken en gevolgen lopen door elkaar heen en zijn even divers als hardnekkig: psychische problemen, verstandelijke beperkingen, verslavingen of een combinatie van deze factoren. Bij dergelijke multiproblematiek is een persoonsgerichte en integrale aanpak nodig. Een persoonsgerichte aanpak beoogt met repressieve en preventieve maatregelen en interventies hardnekkige patronen van criminaliteit en overlast te doorbreken. 'Geprioriteerde' personen worden naar een zorg- of justitieel traject geleid. Daarbij is aandacht voor (het belang van) de persoon zelf en voor zijn (gezins)systeem. De aanpak sluit aan bij de decentralisaties in het sociaal domein.

Problematiek op het snijvlak van zorg en veiligheid vereist veel inzet en zorg van professionals. Een integrale en persoonsgerichte aanpak vraagt om ketensamenwerking in een complex speelveld met verschillende zorg- en veiligheidspartners. Voor de inwoner in kwestie en zijn naaste omgeving, burens en wijk, is het van groot belang dat deze partners elkaar weten te vinden in een integrale aanpak. Deze samenwerking helpt uiteindelijk de inwoner en heeft ook een positief maatschappelijk effect.

Door de decentralisaties in het sociaal domein hebben gemeenten er extra verantwoordelijkheden bijgekregen waardoor een integrale benadering van zorg en veiligheid op lokaal niveau

nog belangrijker is geworden Dat heeft ertoe geleid dat de domeinen openbare orde en veiligheid enerzijds en maatschappelijke ondersteuning en zorg anderzijds, dichterbij elkaar zijn gebracht. Daar ligt een belangrijke, maar complexe opgave.

Omdat Zorg en Overlast een breed palet aan onderwerpen betreft wil de gemeente in het bijzonder inzetten op de volgende thema's die hieronder in willekeurige volgorde genoemd zijn.

Woonoverlast

Met de Wet aanpak woonoverlast hebben gemeenten meer mogelijkheden gekregen om woonoverlast effectief aan te pakken. De wet geeft burgemeesters de bevoegdheid om specifieke gedragswijzigingen op te leggen aan overlastgevers. Dat wil zeggen dat een overlastgever bepaalde gedragingen of handelingen moet doen of nalaten op straffe van bestuursdwang of een last onder dwangsom. De maatregel kan echter pas worden ingezet als een waarschuwing, mediation of buurtbemiddeling niet werken. Dat betekent dat het niet in alle gevallen mogelijk is deze wetgeving te gebruiken omdat er bij de welzijnsorganisatie momenteel (vanwege financiële redenen) geen buurtbemiddeling meer wordt ingekocht. Bij de aanpak van woonoverlast wordt samengewerkt met de woningcorporaties.

Doelstellingen

- Maximale inzet plegen op het voldoen aan de randvoorwaarden voor het kunnen inzetten van de Wet aanpak woonoverlast

Verwarde personen

De gemeente Oldambt krijgt in toenemende mate te maken met inwoners met een opeenstapeling van problemen en verward gedrag. Soms zijn de risico's zo groot dat deze mensen een risico voor zichzelf en voor de omgeving vormen. Dit heeft impact op de veiligheid en de leefbaarheid in de gemeente. Daarom zet de gemeente bij dit vraagstuk in op preventie, vroegtijdige signalering en goede informatie-uitwisseling binnen een sluitende keten van partners die actief zijn op het gebied van zorg, ondersteuning, opvang en veiligheid. Het uitgangspunt is een integrale en persoonlijke aanpak binnen de context van gezin, wijk en bijvoorbeeld school.

Doelstellingen

- Inzetten op preventie, vroegsignalering en een goede informatie-uitwisseling met ketenpartners teneinde te komen tot een integrale en persoonlijke aanpak.

Huiselijk geweld en kindermishandeling

Huiselijk geweld is geweld dat wordt gepleegd door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer. Het kan dan gaan om (ex)partners, gezinsleden, familieleden en huisvrienden. Er is meestal sprake van een machtsverschil; het slachtoffer is afhankelijk van de dader. Huiselijk geweld vormt een ernstig maatschappelijk probleem. Het komt op zeer grote schaal voor in alle sociale lagen van de bevolking. Vormen van huiselijk geweld zijn ouderenmishandeling, kindermishandeling, ontspoorde zorg, (ex-)partnarmishandeling, eerdergerelateerd geweld en huwelijksdwang.

Het uitgangspunt in het Regionaal Beleidsplan Veiligheid is om huiselijk geweld en kindermishandeling zoveel mogelijk in een vroeg stadium te signaleren en te bevorderen dat situaties in een eerder stadium worden gemeld bij hulpverleningsinstanties. Bij de aanpak is onze inzet: lokaal waar het kan, regionaal waar het moet. Hulpverlening zal zoveel mogelijk dicht bij het

gezinssysteem worden georganiseerd, op lokaal niveau. Ook wordt gestreefd naar een optimale samenwerking en afstemming met het ‘gedwongen kader’ in het Zorg- en Veiligheidshuis Groningen. Bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling zijn dus meerdere partijen betrokken: Veilig Thuis, de sociale teams, hulpverleningsorganisaties, Veiligheidshuis Groningen, de nationale politie en het Openbaar Ministerie (OM).

Doelstellingen

- Beëindigen van geweld in afhankelijkheidsrelaties
- Bevorderen van een veilige thuissituatie
- Bieden van veiligheid voor slachtoffers van huiselijk geweld

3.3 Verminderen overlastgevend en problematisch gedrag jongeren

De gemeente Oldambt streeft ernaar dat alle kinderen veilig en plezierig moeten kunnen opgroeien. Iedere betrokkene (van ouder tot professional) neemt daarvoor verantwoordelijkheid vanuit zijn of haar rol. Door een gezamenlijke preventieve aanpak wordt voorkomen dat jongeren ernstige overlast ondervinden of veroorzaken en doorgroeien naar een criminele carrière. Daar waar al sprake is van ernstige overlast en/of criminaliteit, wordt dit door een sluitende ketenaanpak effectief aangepakt.

De jeugd heeft de toekomst en daarom willen we juist in hen investeren. Lang niet alle groepen jongeren zorgen voor problemen, we richten ons daarom op overlastgevend en ander problematisch gedrag van jongeren, dat vaak gepleegd wordt in groepsverband. Tegen jongeren die strafbaar gedrag vertonen treden we op. Tegelijk is het belangrijk om jongeren in de gemeente perspectief te bieden. Dat betekent dat er voldoende mogelijkheden, plekken en faciliteiten voor jongeren moeten zijn waar zij veilig zijn en zich kunnen vermaken.

De gemeente Oldambt maakt zich zorgen om jongeren die dreigen af te haken, om de verkrijgbaarheid van drugs en de criminaliteit die daarmee gepaard gaat. Daarom wil de gemeente sterk inzetten tegen drank- en middelengebruik onder jongeren, waaronder rond het Marktplaatsplein in Winschoten, maar ook op andere bekende plekken waar overlast wordt veroorzaakt en/of waar veelal drank- en middelengebruik in het spel is. Daarbij sluit dit IVB aan bij de ambitie in het coalitieakkoord van de gemeente Oldambt. Het Zorg en Veiligheidshuis ondersteunt bij een integrale aanpak van probleemjongeren met dwang, drang en zorg.

Coalitieakkoord gemeente Oldambt

“Het Marktplaatsplein is het uitgaansgebied voor jong en oud. Wij maken ons zorgen over het alcohol en drugsgebruik op het Marktplaatsplein. Samen met scholen en preventieve organisaties willen we samenwerken om deze problematiek ook daar aan te kaarten en bespreekbaar te maken. Ook gaan we daarover in gesprek met ondernemers op het Marktplaatsplein”

Om deze doelstellingen te realiseren trekt de gemeente samen op met haar ketenpartners zoals bijvoorbeeld de politie, Stichting Welzijn Oldambt, scholen en zorgverlening.

Veiligheidsbeleving van jongeren in Oldambt

Vanuit jongeren komt een aantal zorgwekkende signalen rond veiligheid en veiligheidsbeleving naar voren. Uit groepsgesprekken komt naar voren dat jongeren zich niet altijd veilig voelen in de gemeente. Zij zien in toenemende mate dat er sprake is van (hard)druggebruik onder jongeren, soms al vanaf de leeftijd vanaf 12, 13 jaar. Ook wordt het gebruik van harddrugs wordt onder veel jongeren als normaal ervaren. Drugs is bovendien eenvoudig verkrijgbaar. Jaarlijkse voorlichting op (middelbare) scholen zou kunnen bijdragen aan bewustwording onder jongeren over de gevaren van drugs.

Ook zien jongeren het wapenbezit toenemen in hun omgeving. Het bezit van (steek)wapens wordt onder bepaalde jongerengroeperingen als normaal ervaren en heeft een negatief effect op de veiligheidsbeleving van jongeren in het algemeen. Het Marktplaats wordt als aandachtspunt waar gevoelens van onveiligheid worden ervaren. Meer toezicht op het Marktplaats heeft de situatie echter verbeterd.

Vanuit jongerenwerkers wordt aangegeven dat veel jongeren niet in beeld zijn, maar waar wel bovengenoemde problematiek een rol speelt en waarbij de veiligheid in het geding komt. Voor jongeren zelf en hun omgeving.

Uitgaansgeweld en -overlast

Waar blijvende aandacht voor is, is het uitgaansgeweld en overlast rond het Marktplaats. De gemeente – voornamelijk Winschoten – heeft uitgaansgelegenheden met gevarieerd horeca- en evenementenaanbod. Uitgaansgeweld wordt als een probleem ervaren en heeft een grote impact op het slachtoffer en op de bezoekers van de uitgaansgelegenheid. Uitgaansgeweld wordt vaak gepleegd onder invloed van (meerdere) genotmiddelen. Handhaving van de Drank- en Horecawet is gewenst, vooral op de verkoop van alcoholhoudende drank aan jongeren beneden de 18 jaar en het bezit van alcoholhoudende drank door jongeren beneden de 18 jaar in de openbare ruimte. Aan de andere kant is het ook belangrijk dat de horeca zelf een positieve bijdrage levert aan de veiligheid binnen de gemeente. Dat betekent dat de horeca zich in eerste instantie dient te houden aan de geldende wet- en regelgeving. Hierbij kunnen we denken aan sluitingstijden, maar ook aan de Drank- en Horecawet of aan de Opiumwet. Aan de andere kant verwachten wij dat de horeca een bijdrage levert aan het opstellen van gezamenlijke doelstellingen of het oplossen van overlast problemen.

Doelstellingen

- Vermindering van overlast door jongeren
- Verminderen alcohol- en middelengebruik onder jongeren
- Voorkomen (en verminderen) van het ontstaan van problematische jeugd(groepen)
- Zicht vergroten op jongeren die dreigen af te haken en gepaste hulp bieden
- Vermindering uitgaansgeweld en overlast rond het Marktplaats
- Waar mogelijk faciliteren van ideeën vanuit de jongeren zelf

3.4 Bestrijden ondermijning en georganiseerde criminaliteit

In het Regionaal beleidsplan veiligheid 2020-2023 is vastgelegd dat de aanpak van ondermijning regionale prioriteit heeft. Ondermijnende criminaliteit beperkt zich niet tot gemeentegrenzen. De aanpak ervan geschiedt op regionaal, nationaal en internationaalniveau, maar

met inzet en steun vanuit de lokale overheid. Dit IVB weerspiegelt de prioriteit die hier op lokaal niveau aan gegeven wordt.

Uit ondermijningsbeelden van deze regio die zijn opgesteld door het RIEC komen soft- en hard-drugscriminaliteit door (inter)nationale netwerken naar voren.⁴ Andere veel voorkomende fenomenen zijn witwassen (soms in combinatie met wat vastgoedfraude) en ongebruikelijk bezit. Als opkomend fenomeen wordt fraude met Persoonsgebonden budgetten (PGB) en andere zorgsubsidies in meerdere regio's gesignaleerd. Ook worden in kleinere steden in de regio investeringen in vastgoed gesignaleerd met (vermoedelijk) criminele gelden. Bij de aanpak van ondermijning werkt de gemeente nauw samen met ketenpartners binnen het RIEC-convenant. De ketenaanpak is gericht op:

- Maximaal frustreren en verstoren van criminele verdienmodellen
- Afpakken crimineel vermogen
- Onaantrekkelijk maken van locaties en gelegenheden voor crimineel ondernemerschap.

Deze samenwerking wordt als positief ervaren. Speerpunten voor de komende beleidsperiode zijn:

- Integrale controles
- Gebruikmaking oog- en oorfunctie buitendienst medewerkers
- Bewustwordingssessies RIEC

In het kader van maatschappelijke weerbaarheid en zelfredzaamheid wil de gemeente investeren in initiatieven die eraan bijdragen het bewustzijn van medewerkers van de gemeente en de inwoners van de gemeente te vergroten. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om medewerkers van de gemeente en inwoners te ondersteunen in het herkennen van signalen van ondermijning en hen ertoe te bewegen deze signalen te melden. Hiervoor kan worden aangesloten bij initiatieven die vanuit RIEC Noord inmiddels zijn ontwikkeld.

Doelstellingen

De gemeente Oldambt richt zich samen met landelijke ketenpartners en de politie op:

- Aanpak drugscriminaliteit (hennep), witwassen/ vastgoed, mensenhandel- en smokkel/ uitbuiting, fraude en milieucriminaliteit.
- Regionaal bepaalde prioriteiten: aanpak outlaw motorcycle gangs en vrijplaatsen.
- Integrale aanpak van de bovenkant van de HIC (georganiseerde vermogenscriminaliteit/ zware overvallen).

3.5 Verbeteren verkeersveiligheid

Net als in het voorgaande IVB geeft de gemeente ook deze beleidsperiode prioriteit aan verkeersveiligheid. De ambitie van de gemeente is om de verkeersveiligheid continu te verbeteren en het veiligheidsgevoel te verhogen. Hard rijden binnen en buiten de bebouwde kom is nog steeds een veel voorkomende klacht van inwoners van de gemeente. Door snelheid te monitoren, een herinrichting van de omgeving (bijvoorbeeld fysieke maatregelen om en nabij scholen) en het attenderen van weggebruikers op hun gedrag moet de snelheid omlaag gebracht worden.

⁴ Regionaal beleidsplan veiligheid Noord-Nederland 2020 - 2023

Binnen de gemeente zijn veel tweebaanswegen (meerdere provinciale wegen) waarop vanwege de snelheidslimiet van 80 km/u en het regelmatig voorkomen van langzaam rijdend verkeer zich soms onverantwoorde inhaalmanoeuvres voordoen. De gemeente pakt al dan niet in samenwerking met de provincie Groningen infrastructurele knelpunten aan; de wijzigingen moeten bijdragen aan een hogere verkeersveiligheid. Daarnaast moet ook de bewustwording van de verkeersdeelnemer zelf vergroot worden. Dit kan onder andere door het inzetten van verkeerseducatie op scholen. Voor het waarborgen van verkeersveiligheid rondom evenementen wordt gebruik gemaakt van verkeerscirculatieplannen en calamiteitenroutes die in samenwerking met de politie en de brandweer opgesteld worden. Overige knelpunten worden in samenwerking met de veiligheidspartners aangepakt.

Doelstellingen

- Een afname van het aantal verkeersslachtoffers door goede infrastructuur, preventie en handhaving
- Weggebruikers bewust maken van hun houding en gedrag in het verkeer.
- Vergroten van de verkeersveiligheid

3.6 Overige ontwikkelingen

Naast de vier hiervoor beschreven prioriteiten heeft de gemeente oog voor andere ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de veiligheid en maatschappelijke weerbaarheid. In het bijzonder noemen we het cyberveiligheid dat in toenemende mate een rol speelt in het dagelijks leven. Gemeenten hebben een belangrijke rol om te voorkomen dat inwoners, bedrijven, voorzieningen én de gemeente zelf, slachtoffer worden van cyber gerelateerde zaken. De gemeente Oldambt onderneemt de komende beleidsperiode actie op de volgende onderwerpen:

Eigen ICT op orde

De gemeente neemt verantwoordelijkheid voor het goed functioneren van eigen digitale systemen.

Cyberincidenten en cybercrises

De gemeente dient voorbereid zijn op cyberincidenten en –crises

Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit

De gemeente Oldambt investeert in digitale weerbaarheid bewoners en ondernemers.

pro facto